

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 11. listopada 2019.

Analiza odluke

Elezović protiv Hrvatske br. zahtjeva 42353/13 **odluka o nedopuštenosti zahtjeva**

Navodno miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na poštovanje doma i na mirno uživanje vlasništva zbog otkaza stanarskog prava bilo je opravdano.

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), u odboru od 3 suca, 5. ožujka 2019. donio je odluku o nedopuštenosti zahtjeva Vitomira i Marije Elezović zbog očigledne neosnovanosti.

Podnositelji zahtjeva imali su stanarsko pravo na stanu u Puli iz kojeg su početkom 1991. privremeno preselili u Bosnu i Hercegovinu. Temeljem tada važećeg Zakona o privremenom korištenju stanova Ministarstvo obrane je dodijelilo taj stan drugim osobama na privremeno korištenje. Druga podnositeljica je u studenom 1992. godine posjetila stan te je, nakon što je shvatila da su ga zauzele treće osobe, otišla živjeti kod u Trogir. Prvi podnositelj je nakon povratka u Hrvatsku podnio u listopadu 1993. tužbu radi povrata stana. O tužbenom zahtjevu odlučeno je zajedno s tužbenim zahtjevom Republike Hrvatske protiv podnositelja zahtjeva radi otkaza stanarskog prava te je postupak dovršen presudom kojom je stanarsko pravo otkazano. Pozivajući se na članak 99. Zakona o stambenim odnosima, Općinski sud je utvrdio da propust podnositelja zahtjeva da poduzmu korake za vraćanje posjeda stana duže od šest mjeseci u razdoblju nakon studenog 1992., kada su se vratili u Hrvatsku, nije bio opravdan. Podnositelji su bezuspješno uložili žalbu i ustavnu tužbu.

Podnositelji zahtjeva prigovorili su da je otkazivanje stanarskog prava povrijedilo njihovo pravo na poštovanje doma i pravo na mirno uživanje vlasništva, protivno članku 8. i članku 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Europski sud je najprije utvrdio da je, čak i pod pretpostavkom da su gore navedeni konvencijski članci primjenjivi te da je presuda Općinskog suda u Puli kojom je otkazano stanarsko pravo podnositelja zahtjeva predstavljala miješanje u njihova prava na poštovanje doma i mirno uživanje prava vlasništva, to miješanje bilo opravdano.

Naime, stanarsko pravo podnositelja zahtjeva otkazano je jer podnositelji zahtjeva više od šest mjeseci od kada su saznali da se u njemu nalaze treće osobe, odnosno od studenog 1992. godine, nisu poduzeli nikakve korake za povrat svog stana. Presuda Općinskog suda donesena je sukladno odredbi članka 99. Zakona o stambenim odnosima i bila je u skladu sa sudskom praksom domaćih sudova razvijenom primjenom te odredbe, dakle **bila je zakonita u konvencijskom značenju tog pojma**. S tim u vezi Europski sud prihvatio je dokaze i tvrdnje zastupnice koji su ukazivali da se takva sudska praksa počela razvijati i prije studenog 1992. Stoga je Europski sud zaključio da je primjena navedene sudske prakse domaćih sudova bila predvidljiva.

U odnosu na postojanje **legitimnog cilja za miješanje u prava podnositelja zahtjeva**, Europski sud je naveo da je cilj odredbe članak 99. Zakona o stambenim odnosima bio ukidanje stanarskog prava pojedincima koji više nisu živjeli u dodijeljenim stanovima kako bi se takvi stanovi preraspodijelili drugima kojima je potreban smještaj. Stoga je ova odredba bila namijenjena zadovoljavanju stambenih potreba građana i tako slijedila legitimne ciljeve promicanja ekonomske dobrobiti zemlje i zaštite prava drugih.

Nadalje, imajući u vidu široku slobodu procjene koju uživaju države u stambenim pitanjima (vidi, na primjer, [Connors protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), br. 66746/01, stavak 82., 27. svibnja 2004.), Europski sud je smatrao da sudska **praksa domaćih sudova** koja od stanara zahtijeva da pokažu svoju namjeru da nastave koristiti dodijeljene stanove pokretanjem odgovarajućih postupaka za zaštitu svog stanarskog prava u roku od šest mjeseci, sama po sebi **nije nerazmjerna gore navedenom legitimnom cilju**, pogotovo u okolnostima ovog predmeta kada je u tijeku bio rat u kojem je veliki broj ljudi bio raseljen.

S obzirom na tvrdnje podnositelja zahtjeva da ranije nisu mogli pokrenuti odgovarajući postupak jer nisu znali identitet osoba koje su zauzimale njihov stan, Europski sud je naglasio svoju supsidijarnu prirodu i ponovio da njegov zadatak nije zamijeniti procjenu činjenica domaćih sudova vlastitom procjenom. Iako nije vezan zaključcima domaćih sudova, u uobičajenim okolnostima potrebni su uvjerljivi razlozi za odstupanje od činjeničnih zaključaka tih sudova (vidi, na primjer, [Radomilja i drugi protiv Hrvatske](#) [GC], br. 37685/10 i 22768/12, st. 150, 20. ožujka 2018.) U ovome predmetu nije bilo razloga za odstupanje od činjeničnih utvrđenja domaćih sudova, posebno zato što podnositelji nisu dostavili nikakve dokaze da su se u relevantnom šestomjesečnom razdoblju pokušali identificirati osobe koje su zauzele njihov stan.

Konačno, Europski sud je uputio na nekoliko presuda protiv Hrvatske u kojima je, za razliku od ovog predmeta, utvrđeno da je došlo do povrede prava na poštovanje doma zbog toga što su nacionalni sudovi naložili iseljenje jer podnositelji zahtjeva nisu imali pravo korištenja predmetnih stanova, bez provjere proporcionalnosti mjere iseljenja s ciljevima koji su se njome željeli postići (vidi, na primjer, [Čosić protiv Hrvatske](#), br. 28261/06, 15. siječnja 2009., [Paulić protiv Hrvatske](#), br. 3572/06, 22. listopada 2009., [Brežec protiv Hrvatske](#), br. 7177/10, 18. srpnja 2013.). Međutim, u ovom predmetu domaći sudovi su pažljivo analizirali sve relevantne okolnosti.

Prethodna razmatranja bila su dovoljna za zaključak da je navodno miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na poštovanje doma i na mirno uživanje vlasništva bilo opravdano jer je bilo zakonito, težilo je legitimnom cilju u javnom ili općem interesu, bilo je proporcionalno tom cilju i nužno u demokratskom društvu.

Slijedom navedenog, Sud je ovaj zahtjev proglasio nedopuštenim na temelju članka 35., stavka 3. (a) Konvencije kao očigledno neosnovan i odbacio ga na temelju članka 35. stavka 4. Konvencije.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.